

Nieuwsbrief VEAN ERF Updates

Nummer 26, 2020

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:2072 18-12-2020

Hof

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:10527 16-12-2020

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:10220 08-12-2020

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:10189 01-12-2020

Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:3366 24-11-2020

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:8063 06-10-2020

Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2020:2296 08-09-2020

Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2020:2329 01-09-2020

Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2020:948 29-04-2020

Rechtbank

Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2020:11201 16-12-2020

Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2020:5335 09-12-2020

Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2020:10019 02-12-2020

Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2020:10785 02-12-2020

Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:6228 24-11-2020

Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:12166 14-10-2020

Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:12683 09-09-2020

Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2020:6756 01-09-2020

Centrale Raad van Beroep

Centrale Raad van Beroep, ECLI:NL:CRVB:2020:3230 08-12-2020

RECHTSPRAAK

Taak executeur na keuze voor quasi-wettelijke verdeling.

Vader heeft in zijn (keuze)testament een quasi-wettelijke verdeling opgenomen. Als gevolg hiervan rust op moeder – en mede op de vijf kinderen als erfgenamen – de last om de nalatenschap te verdelen alsof de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW) van toepassing is. Moeder is volgens het testament zelfstandig bevoegd de verdeling tot stand te brengen. De verplichting tot uitvoering van de testamentaire last rust ook op de executeur, onverminderd de bevoegdheid van moeder, aldus het testament.

De kantonrechter heeft op verzoek van een van de kinderen een vervangende executeur benoemd. Drie andere kinderen en de meerderjarigebewindvoerder van moeder verzoeken vernietiging van deze benoeming. Volgens hen is een executeur niet (meer) nodig en heeft deze geen taak (meer) nu de bewindvoerder van moeder ervoor gekozen heeft om de nalatenschap te verdelen alsof de wettelijke verdeling van toepassing is.

Het hof beantwoordt de vraag of inzake de nalatenschap een executeur nodig is en of er nog een taak is weggelegd voor de executeur, bevestigend.

Uit het testament volgt dat de executeur een taak heeft bij de uitvoering van de last de nalatenschap af te wikkelen als ware er een wettelijke verdeling. De executeur is immers verplicht de testamentaire last met betrekking tot de verdeling uit te voeren. Dat moeder de bevoegdheid heeft om als vertegenwoordiger van alle erfgenamen de verdeling tot stand te brengen, doet daaraan niet af. Daarbij komt dat zolang deze ‘alsof wettelijke verdeling’ niet tot stand is gebracht en de daartoe benodigde notariële akte niet is opgemaakt, het beheer over de goederen van de nalatenschap onverkort toekomt aan de executeur. De keuze voor de ‘alsof wettelijke verdeling’ en moeders daaruit voortvloeiende bevoegdheid betekenen niet dat de executeur onnodig is of dat voor hem geen taak (meer) is weggelegd.

Voorts heeft de executeur de verplichting een boedelbeschrijving op te stellen. Volgens de verzoekers is er al een deugdelijke boedelbeschrijving in de zin van artikel 674 Rv. Volgens het testament kan een erfgenaam echter verlangen dat een boedelbeschrijving conform artikel 4:16 BW wordt opgemaakt. Dit betekent onder meer dat ieder van de erfgenamen daarbij partij moet zijn. Nu een van de kinderen niet is betrokken bij de boedelbeschrijving, is van een

deugdelijke boedelbeschrijving in de zin van het testament geen sprake, aldus het hof.
Daarmee is nog een taak weggelegd voor de executeur.

De executeur heeft dus nog bestaansrecht.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 24-11-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:3366

Zaaknummer: 200.266.152/01

Rechters: H.A. van den Berg, C.M.J. Peters en T.A.M. Tjhuis

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ontslag testamentair bewindvoerder op verzoek van rechthebbende en bewindvoerder zelf. Geen beoordeling taakuitoefening.

De moeder van X heeft haar broer – de oom van X – tot testamentair bewindvoerder benoemd over de erfrechtelijke verkrijging door X. Zowel X als de bewindvoerder zelf verzoekt om zijn ontslag (art. 4:164 lid 2 BW) en benoeming van een professionele bewindvoerder. De kantonrechter wijst de verzoeken toe.

Omdat beide partijen hetzelfde willen, heeft het geen zin om in te gaan op de verwijten die X zijn oom maakt. Wat er immers ook van die verwijten zij: het verzoek om ontslag wordt hoe dan ook toegewezen, bespreking van de verwijten leidt niet tot een ander resultaat. De huidige procedure is niet bedoeld om te beoordelen of de oom zijn taak naar behoren heeft uitgevoerd.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 16-12-2020

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2020:11201

Zaaknummer: 8811377

Rechters: M. Fiege

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Periodieke uitkering erfdeel en Participatiewet. Inkomen of vermogen?

De aanvraag van X om een (AIO-)aanvulling op zijn AOW wordt afgewezen, omdat X maandelijks 400 euro uit een erfenis ontvangt. De SvB heeft deze uitkering als inkomen in de zin van artikel 32 lid 1 Participatiewet aangemerkt, volgens de Raad ten onrechte. Anders dan de SvB heeft gesteld, is de periodieke betaling op zichzelf niet doorslaggevend om middelen als inkomen aan te merken.

X is erfgenaam in een nalatenschap. Erflater heeft bepaald dat het erfdeel in maandelijkse termijnen wordt uitbetaald en X om extra uitkering voor een specifiek doel kan verzoeken. Het erfdeel bestaat uit een vast geldbedrag op een Engelse bankrekening, in beheer bij een executeur. Volgens de Raad is geen sprake van inkomen, maar van vermogen (art. 34 Participatiewet). De constructie van periodieke uitbetaling van de erfenis maakt niet dat de aard van dit middel wijzigt en gelijk moet worden gesteld met inkomen. Bij de aanvraag bleef het vermogen van X, waaronder de resterende aanspraak op de erfenis, onder het vrij te laten vermogen, zodat het verzoek om de (AIO-)aanvulling moet worden toegekend.

Instantie: Centrale Raad van Beroep

Datum uitspraak: 08-12-2020

ECLI: ECLI:NL:CRVB:2020:3230

Zaaknummer: 18/1547 PW

Rechters: O.L.H.W.I. Korte, K.M.P. Jacobs en P.J. Huisman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenaam stelt Staat tevergeefs aansprakelijk voor onrechtmatige rechtspraak in vereffeningprocedure.

Als gevolg van ernstig verstoorde familieverhoudingen is na het terugtreden van twee executeurs een professionele vereffenaar – kandidaat-notaris – benoemd in de nalatenschappen van de ouders van acht kinderen (art. 4:203 lid 1 onder a BW). Kind X is in zowel civielrechtelijke als tuchtrechtelijke procedures opgekomen tegen de benoeming, het loon en de uitdelingslijst van de vereffenaar. In geen geval heeft X gelijk gekregen. In de onderhavige procedure stelt X tevergeefs de Staat aansprakelijk wegens onrechtmatige rechtspraak in de vereffeningprocedure bij de kantonrechter.

De rechtbank beoordeelt het handelen van de rechter(s) aan de hand van de Jan Luykenmaatstaf (HR 3 december 1971, ECLI:NL:HR:1971:AB6788). Er is geen sprake van het ontbreken van effectieve rechtsmiddelen als bedoeld in artikel 13 EVRM. Die zijn er wel, maar X heeft daarvan geen gebruik gemaakt. Ook is geen sprake van schending van fundamentele normen bij de voorbereiding van de uitspraken. Dat X het niet eens is met de inhoud ervan, is wat anders. Op basis van uitspraken van de kantonrechter ter zitting zoals ‘wie vecht om een koe, legt er één op toe’ en ‘we gaan voor de groep’, kan niet worden aangenomen dat geen sprake was van een gelijke of eerlijke behandeling (equality of arms en fair play). Gelet op de verstoorde familieverhoudingen en de taak van de kantonrechter is het niet onbegrijpelijk dat de kantonrechter alle partijen heeft gewezen op het belang van een minnelijke regeling. Het enkele feit dat X ernstig teleurgesteld is in de procesgang, dat haar vertrouwen in de rechtspraak is geschaad en dat zij in het ongelijk is gesteld door de kantonrechter, is onvoldoende grond om de Staat aansprakelijk te achten.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 09-09-2020

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2020:12683

Zaaknummer: C/09/579349 / HA ZA 19-910

Rechters: I.A.M. Kroft

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geen extra beloning voor professionele meerderjarigenbewindvoerder die nalatenschap afwikkelt.

X is enig erfgenaam van zijn vader. De professionele meerderjarigenbewindvoerder van X wikkelt de nalatenschap af en vraagt machtiging voor het extra in rekening brengen en betalen van de verrichte werkzaamheden (32 uren).

De bewindvoerder wenst een incidentele vergoeding, naast de forfaitaire jaarbeloning (art. 1:447 lid 1 BW, Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren). De bewindvoerder heeft feitelijk als een executeur werkzaamheden verricht, waarvoor anders zou zijn verwezen naar een kostbaardere notaris en/of erfrechtadvocaat.

Volgens het hof is onvoldoende gebleken van dermate uitzonderlijke omstandigheden dat de werkzaamheden een extra vergoeding rechtvaardigen. Het forfaitaire beloningsstelsel staat voorop, hetgeen meebrengt dat niet voor alle werkzaamheden buiten het normale of gebruikelijke patroon een extra beloning kan worden gevraagd. Op zichzelf is te billijken dat de bewindvoerder meer uren heeft gemaakt dan de gemiddelde 17 uren waarop de jaarbeloning ziet, omdat daardoor kosten zijn bespaard. Dit brengt echter niet automatisch een extra vergoeding mee. Had de bewindvoerder dit voor ogen gestaan dan was het wellicht verstandig geweest om van tevoren met de kantonrechter te bespreken/af te stemmen welke werkzaamheden onder het forfaitaire bedrag vallen.

Het hof weigert de machtiging, in navolging van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 01-12-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:10189

Zaaknummer: 200.277.795/01

Rechters: E.B.E.M. Rikaart-Gerard, M.P. den Hollander en F. Kleefmann

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Inspecteur stelt, bij gebreke van een juiste aangifte, de aanslag erfbelasting vast op basis van een redelijke schatting.

De echtgenote van X is in 2010 overleden. Volgens de inspecteur bedraagt de nalatenschap 40 miljoen euro, volgens X is geen erfbelasting verschuldigd omdat de nalatenschap negatief is. Verzoeken om uitstel voor het doen van aangifte zijn meermalen toegewezen. De inspecteur heeft X herhaaldelijk, maar zonder succes, gevraagd om concrete informatie.

Voor het hof (ECLI:NL:GHAMS:2019:4336) was in geschil of X een (juiste) aangifte erfbelasting heeft gedaan en of de inspecteur de aanslag – bij gebreke van een aangifte – naar redelijkheid heeft vastgesteld. Volgens het hof had X geen aangifte gedaan en was de aanslag niet onjuist of onredelijk gebleken. Ook wees het hof het beroep van X op de successierechtelijke bedrijfsopvolgingsfaciliteit af.

De Hoge Raad wijst thans het cassatieberoep tegen het arrest af (art. 81 lid 1 Wet RO).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-12-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:2072

Zaaknummer: 20/00760

Rechters: R.J. Koopman, J. Wortel en A.F.M.Q. Beukers-van Dooren

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Strafrecht. Testamentair bewindvoerders schuldig aan verduistering nalatenschapsvermogen.

Een 12-jarige zoon erft de omvangrijke nalatenschap van zijn vader. Vader heeft de nalatenschap onder testamentair bewind gesteld van X en Y. Daarbij heeft vader bepaald dat op het bewind mede de wettelijke bepalingen omtrent het voogdijbewind van toepassing zijn. Hieruit volgt volgens het hof – net als eerder volgens de rechtbank (ECLI:NL:RBOVE:2017:2233) – dat X en Y ingevolge artikel 1:350 BW de machtiging van de kantonrechter nodig hadden voor elke belegging van het nalatenschapsvermogen.

Met de kantonrechter was afgesproken dat de nalatenschap gematigd defensief zou worden belegd. Dit hebben X en Y niet gedaan. Integendeel, zij hebben uit de nalatenschap, zonder enige zekerheid en zonder machtiging, leningen verstrekt aan het noodlijdende bedrijf van X van in totaal € 4 miljoen. Dit bedrijf is vervolgens failliet gegaan. Volgens de rechtbank hebben X en Y de nalatenschap puur als financieringsinstrument, als ware het een bank, gebruikt. Zij hebben dit zonder de vereiste machtiging gedaan, zodat zij buiten hun bevoegdheid als bewindvoerders zijn getreden. X en Y hebben zich hiermee schuldig gemaakt aan verduistering (art. 323 Sr). Ook het hof acht verduistering bewezen.

Gezien de ernst van de feiten legt het hof een zwaardere straf op dan de aanklager eist. Het hof spreekt van ernstig misbruik en het op grove wijze beschamen van het door erflater gegeven vertrouwen.

Zie ook de parallelle procedure ECLI:NL:GHARL:2020:10529.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-12-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:10527

Zaaknummer: 21-003157-17

Rechters: N.C. van Lookeren Campagne, M. Aksu en P.L.M. van Gorkom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vaststellingsovereenkomst sluit verdere discussie over afwikkeling nalatenschap uit.

Vijf (aangetrouwde) familieleden van erflaatster hebben een vaststellingsovereenkomst gesloten over hun geschillen bij de afwikkeling van haar nalatenschap. Hierin is onder meer opgenomen dat partijen na effectuering niets meer van elkaar te vorderen hebben. Twee partijen vorderen vervolgens alsnog rente van de andere partijen.

De ontvankelijkheidsverweren laat de rechtbank onbesproken. Het is in niemands belang dat een inhoudelijk oordeel over de kwestie strandt, aldus de rechtbank. Vervolgens oordeelt de rechtbank dat de vaststellingsovereenkomst aan de discussie over de rentevordering in de weg staat. Het is met andere woorden wat de nalatenschap van erflaatster betreft simpelweg klaar nu, aldus de rechtbank.

De rechtbank veroordeelt de twee partijen in de proceskosten. Zij hadden moeten weten dat hun instemming met de vaststellingsovereenkomst het einde van de (slepende) kwestie over de nalatenschap van erflaatster betekende.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 02-12-2020

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2020:10785

Zaaknummer: 596752

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenaam verzoekt tevergeefs ontkenning erflaters vaderschap mede-erfgenaam.

De halfzuster van X is binnen 300 dagen na de echtscheiding van zijn ouders geboren, waardoor de vader van X ook de wettige vader van zijn halfzuster is (art. 1:310 oud BW). Van biologisch vaderschap is geen sprake. Na het overlijden van de vader verzoekt X om ontkenning van erflaters vaderschap ten aanzien van zijn halfzuster, zodat zij niet in de nalatenschap kan meedelen.

De rechtbank verklaart X niet-ontvankelijk in zijn verzoek, omdat het vaderschap uitsluitend kan worden ontkend door de vader of de moeder van het betrokken kind, respectievelijk het kind zelf, zulks binnen bepaalde termijnen (art. 1:200 BW).

Ook X zou, als afstammeling van vader, het verzoek kunnen indienen binnen een jaar na vaders overlijden (art. 1:201 BW). Maar daarvoor is vereist dat vader zou zijn overleden binnen een jaar nadat hij bekend was geworden met het feit dat hij vermoedelijk niet de biologische vader was. In dit geval wist vader dat altijd al en is er nooit contact geweest tussen vader en zijn dochter.

Het beroep van X op rechtspraak over artikel 8 EVRM om de toepasselijke termijnen terzijde te stellen, is tevergeefs. In die rechtspraak werd een recht (het vaderschap) gevestigd en geen recht (het juridisch vaderschap) ontnomen, en waren alle betrokkenen het over het vestigen van dat recht eens.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 02-12-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2020:10019

Zaaknummer: C/15/303545 / FA RK 20-2836

Rechters: Burgers, Ph. Ph. Burgers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erflater benoemt niet-professionele bewindvoerder tot enig erfgenaam. Testament geldig.

Erflater (geboren in 1932) is in 2016 overleden. Hij laat geen partner, nakomelingen of broers of zusters achter. In maart 2016 heeft erflater in zijn laatste testament zijn meerderjarigenbewindvoerder (X), tevens mentor, tot enig erfgenaam benoemd. Een neef van erflater keert zich op verschillende gronden tegen het testament.

Volgens de neef had X machtiging van de kantonrechter nodig om de notaris namens erflater te benaderen. De rechtbank volgde de neef hierin niet (tussenvonnis ECLI:NL:RBMNE:2018:3614). Erflater was testeerbevoegd (art. 4:55 BW). Onderbewindstelling brengt geen wilsonbekwaamheid met zich. Erflater had dus geen toestemming van de kantonrechter nodig voor het maken van het testament. Dus ook voor het benaderen van de notaris voor het maken van een testament is geen toestemming van de kantonrechter vereist.

Volgens de neef moet het testament worden vernietigd, omdat een (professioneel) bewindvoerder/mentor geen voordeel kan en mag genieten uit de uiterste wilsbeschikking die erflater tijdens zijn onderbewindstelling heeft gemaakt. De neef wijst daarbij op artikel 4:44 BW en artikel 9 Besluit kwaliteitseisen curatoren, bewindvoerders en mentoren. Ook hierin volgde de rechtbank de neef niet (tussenvonnis ECLI:NL:RBMNE:2018:3614). De wetgever heeft een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de professionele bewindvoerder (art. 1:435 lid 7 BW) en de niet-professionele bewindvoerder, zoals in dit geval X. X was enkel bewindvoerder en mentor van erflater. Zij was geen bloedverwant maar stond erflater het meest nabij. Voor analoge toepassing van het besluit ziet de rechtbank in de gegeven omstandigheden geen grond.

Voorts stelt de neef dat het testament vernietigbaar is op grond van artikel 4:59 lid 1 en 2 BW, omdat X zou kunnen worden aangemerkt als een geestelijke verzorger. Ook dit wees de rechtbank af (tussenvonnis ECLI:NL:RBMNE:2018:3614). De term geestelijke verzorger is weliswaar ruimer dan de term bedienaar van de godsdienst, maar dat X beroepsmatig als geestelijke verzorger kan worden aangemerkt, blijkt nergens uit.

In deze einduitspraak resteert de vraag of erflater ten tijde van het testen wilsonbekwaam

was en het testament daardoor nietig is (art. 3:34 lid 2 BW). Erflater leed aan dementie. Uit verschillende deskundigenberichten leidt de rechtbank af dat onvoldoende is komen vast te staan dat erflater zo ernstig dement was dat hij in het geheel geen heldere momenten meer had. Een aanwijzing dat erflater bij het testen zo'n helder moment had, is de verklaring van de instrumenterende notaris. De notaris was ervan overtuigd dat erflater, ook na controlevragen, X tot enig erfgenaam wilde benoemen in plaats van zijn familie. Dat de notaris het Stappenplan beoordeling wilsbekwaamheid (bewust) niet heeft gevolgd en geen VIA-arts heeft geraadpleegd, doet aan de geloofwaardigheid van haar verklaring niet af. Daarnaast acht de rechtbank het testament niet complex en ook begrijpelijk. Erflater had geen contact met zijn familie en X stond hem de laatste jaren het meest nabij.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 09-12-2020

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2020:5335

Zaaknummer: C/16/436705 / HA ZA 17-323

Rechters: P. Krepel, A.S. Penders en A. Wilken

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Partijnotaris in boedelafwikkeling. Geen beroepsfout.

X laat bij overlijden zijn kinderen als enige erfgenamen achter. De kinderen komen niet tot overeenstemming over de verdeling van de gezamenlijke woning van X en zijn partner Y. Y geeft een notaris volmacht om in 2017 namens Y eenmalig – op 19 juli 2017 – een boedelbespreking te voeren bij de boedelnotaris. Tijdens deze bespreking komen partijen voorwaardelijk tot een oplossing. Uiteindelijk, nadat de notaris de werkzaamheden voor Y is gestaakt, komt tussen Y en de erfgenamen een schikking tot stand. Y is daarbij begeleid door een advocaat. De tuchtrechter heeft de klacht van Y dat de notaris buiten de volmacht is getreden, afgewezen (ECLI:NL:GHAMS:2019:1850).

In de onderhavige procedure vordert de notaris dat Y de werkzaamheden van de notaris betaalt. Y vordert op haar beurt van de notaris schadevergoeding. Volgens Y is de notaris toerekenbaar tekortgeschoten in de uitoefening van haar verplichtingen uit de volmacht.

De uitspraak van de tuchtrechter biedt geen steun voor de stelling van Y dat de notaris een beroepsfout heeft gemaakt. Waarom de rechtbank tot het oordeel zou moeten komen dat dit wel zo is, heeft Y niet voldoende onderbouwd. Zij heeft aan die stelling immers niets meer of anders ten grondslag gelegd dan aan de tuchtklachten.

De omstandigheid dat de notaris werkzaamheden bleef verrichten voor Y hoewel geen overeenstemming was bereikt op 19 juli 2017, doet hier niet aan af. Het al dan niet eindigen van de volmacht staat immers los van het feit dat daarnaast nog steeds sprake was van een overeenkomst van opdracht en die is pas is geëindigd op 1 oktober 2017.

Ook het verwijt van Y dat de notaris Y had moeten waarschuwen voor de risico's van een schikking is ongegrond. De notaris was ten tijde van de schikking al enkele maanden niet meer betrokken bij de transactie en Y werd bijgestaan door een advocaat.

De notaris heeft geen beroepsfout gemaakt en Y moet de facturen van de notaris betalen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 14-10-2020

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2020:12166

Zaaknummer: C/09/572752 / HA ZA 19-438

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Berekening legitieme portie. Omvang informatieplicht.

Vader is in 2015 overleden. Hij heeft zoon X onterfd en hem een geldlegaat vermaakt ter hoogte van zijn legitieme portie, opeisbaar bij het overlijden van moeder. Na het overlijden van X vordert zijn echtgenote, ter berekening van de legitieme van X, afgifte van stukken onder meer op de voet van artikel 4:78 BW. De echtgenote vermoedt giften aan de andere kinderen in de periode 1998-2014.

Het hof stelt voorop dat de informatieplicht uit artikel 4:78 BW, gelet op de wetgeschiedenis, zo ruim mogelijk moet worden uitgelegd, met de enkele beperking dat de gegevens nodig zijn voor de berekening van de legitieme portie.

Voor wat betreft de vordering tot het verstrekken van 'alle overige stukken, waaronder bankafschriften die van belang kunnen zijn bij de beoordeling of erflater in de jaren 1998 tot en met 2014 giften aan de broers of aan een van hen heeft gedaan', overweegt het hof als volgt. Het begrip 'alle overige stukken' is te vaag, zodat dat deel van de vordering wordt afgewezen. Bankafschriften kunnen echter wel van belang zijn voor de beantwoording van de vraag of erflater nog andere giften heeft gedaan. Dit betekent echter niet dat de echtgenote onbegrensd aanspraak kan maken op bankafschriften. De bewaarplicht van banken is zeven jaar. In dit geval zijn de afschriften vanaf 2010 voorhanden. Deze moeten door de erfgenamen en executeurs van vader ter inzage worden gegeven aan de echtgenote van X.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 01-09-2020

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2020:2329

Zaaknummer: 200.267.296/01

Rechters: E.A. Mink, A.N. Labohm en F.R. Salomons

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erflater legateert aandeel woning aan echtgenote. Vergoedingsplicht op grond van huwelijkse voorwaarden. Geen natuurlijke verbintenis.

Erflater is in 2009 onder koude uitsluiting gehuwd met X. In 2010 hebben zij samen een appartement verkregen. Voor de financiering hiervan is een hypotheekrecht gevestigd op een ander pand, dat erflater bezat met zijn ex-partner. De rente en aflossing zijn alleen ten laste van erflater gekomen. In 2017 is erflater overleden. Zijn drie kinderen zijn de enige erfgenamen. Aan X heeft hij zijn aandeel in het appartement gelegateerd. De ex-partner is executeur.

Volgens de executeur omvat de nalatenschap een vergoedingsrecht op X, ter grootte van het bedrag dat erflater heeft (af)betaald voor het aandeel van X in het appartement. De executeur wijst daarbij op de regeling in de huwelijkse voorwaarden dat onttrekkingen ten behoeve van de andere echtgenoot nominaal worden vergoed. Volgens X is geen sprake van een vergoedingsrecht, omdat erflater heeft voldaan aan een natuurlijke verbintenis.

Bij de beoordeling van de aanwezigheid van een natuurlijke verbintenis moet mede acht geslagen worden op de omstandigheden van het geval, waaronder de welstand van en behoefte van partijen. Daarbij is bepalend de situatie op het moment van het verrichten van de prestatie, niet van belang is hoe partijen er later financieel blijken voor te staan. Op basis van objectieve criteria dient vastgesteld te worden of is voldaan aan een natuurlijke verbintenis (HR 1 oktober 2004, NJ 2005/1).

Volgens het hof is in dit geval geen sprake van voldoening van een natuurlijke verbintenis. De huwelijkse voorwaarden geven een duidelijke indicatie dat partijen hun vermogens gescheiden hebben willen houden. Erflater kon het appartementsrecht niet alleen financieren. X was bij de verkrijging in staat om inkomsten te verwerven, zij was net een onderneming begonnen. Ook het testament van erflater geeft duidelijk weer dat de verzorgingsgedachte van erflater jegens X zeer beperkt was, aldus het hof. De executeur kan nakoming van het vergoedingsrecht vorderen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 08-09-2020

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2020:2296

Zaaknummer: 200.264.869/01

Rechters: A.N. Labohm, A. Zonneveld en J.B. Backhuijs

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ontervde geregistreerde partner vangt bot. Testament is geldig. Wilsonbekwaamheid is niet aangetoond.

Erflater heeft zijn geregistreerde partner onterfd. Volgens de partner is het testament nietig, omdat erflater leed aan een geestelijke stoornis (art. 3:34 lid 2 BW). Volgens het hof heeft de partner dit niet aannemelijk gemaakt.

Betrouwbare medische informatie die de geestelijke stoornis bij het testen bevestigt, ontbreekt (zie ook het tussenarrest ECLI:NL:GHARL:2018:3518). Uit getuigenverklaringen leidt het hof af dat erflater – met name 's nachts – verwarde maar – overdag – ook heldere momenten kende. Drie betrokken (oud-)(kandidaat-)notarissen hebben erflater in zeven dagen tijd driemaal gesproken. Volgens hen was erflater steeds consistent in zijn wensen om de partner te onterven, omdat erflater het partnerschap als duurzaam ontwricht ervoer.

Volgens het hof zijn de notarissen niet te gehaast of onzorgvuldig te werk gegaan. Het hof ondersteunt nadrukkelijk het antwoord van de oud-notaris op de vraag of er haast was: 'Dat is er eigenlijk altijd. Omdat gij dag noch uur kent is het geraten om met het passeren van een testament niet al te lang te wachten. Zeker als iemand in een beroerde conditie is moet je niet te lang wachten met het passeren.' Volgens de advocaat van de partner moeten de verklaringen van de notarissen buiten beschouwing blijven, omdat het notariaat boter op het hoofd heeft en puur uit eigenbelang handelt. Dit wijst het hof af als een ongegronde, volstrekt loze en daardoor ook boosaardige bewering. Het hof hecht juist aan hun verklaringen, omdat de notarissen erflater vlak voor en tijdens het passeren langdurig hebben gezien en gesproken, anders dan de (meeste) andere getuigen.

Het hof heeft geen gerede twijfel over de wilsbekwaamheid van erflater bij het testen en acht het niet zinvol een deskundige te benoemen die dit verder onderzoekt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 08-12-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:10220

Zaaknummer: 200.198.967

Rechters: J.H. Lieber, R.A. Dozy en M.L. van der Bel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geen machtiging voor schenkingen namens curandus. Geen schenkingstraditie. Geen eigenbelang.

X staat sinds zijn meerderjarigheid onder curatele. De curandus – een broer van X – verzoekt machtiging voor het doen van schenkingen namens X van het fiscaal vrijgestelde bedrag aan ieder van zijn broers (art. 1:386 BW juncto art. 1:345 BW). Het hof wijst, in navolging van de kantonrechter, het verzoek af.

Het verlenen van machtiging strookt niet met de aanbevelingen van het LOVCK. Zo is geen sprake van een schenkingstraditie. De schenkingstraditie van de ouders richting hun zonen betekent niet dat een schenkingstraditie bestaat tussen de broers onderling. Dat de levensverwachting van X kort is gelet op zijn ziekte, vormt geen bijzondere omstandigheid op grond waarvan van de hoofdregel dat sprake moet zijn van een schenkingstraditie, kan worden afgeweken. Ook is niet gebleken dat de schenkingen het belang van X dienen. De schenkingen dienen hooguit het belang van zijn broers.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 06-10-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:8063

Zaaknummer: 200.275.320

Rechters: J.H. Lieber, E.B. Knottnerus en J.B. de Groot

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Huwelijksgemeenschap, Radartestament en overdrachtsbelasting.
Huwelijksgemeenschap herleeft niet bij vervulling voorwaarde.***

M en V zijn in de algehele gemeenschap van goederen gehuwd als V in 2010 overlijdt. De huwelijksgemeenschap omvat een woning. Moeder heeft in haar tweetrapstestament M tot bezwaarde erfgenaam benoemd en hun twee kinderen tot verwachters. Door het hertrouwen van M in 2016 wordt de voorwaarde vervuld, waardoor het recht van M eindigt en het recht van de kinderen onvoorwaardelijk wordt.

M en de kinderen delen de woning (met hypotheekschuld) toe aan kind X, die wegens overbedeling een bedrag aan M en kind Y schuldig wordt. In de verdelingsakte wordt beroep gedaan op artikel 3 lid 1 onder b WBR (verdeling van een huwelijksgemeenschap of nalatenschap is niet belastbaar met overdrachtsbelasting). De inspecteur heft niettemin overdrachtsbelasting over de helft van de woning, omdat voor de helft sprake is van verdeling van een nalatenschap. In geschil is of voor de andere helft sprake is van verdeling van een huwelijksgemeenschap.

Volgens X is de nalatenschap herleefd en is een (nieuwe) onverdeeldheid ontstaan van een huwelijksgemeenschap en een nalatenschap. De rechtbank is het niet met X eens. Door het overlijden van V is de huwelijksgemeenschap ontbonden. Tot die ontbonden gemeenschap was M als bezwaarde als enige gerechtigd waardoor die gemeenschap van rechtswege is opgehouden te bestaan. De gemeenschap heeft niet kunnen herleven gelet op artikel 3:38 lid 2 BW. Door het in vervulling gaan van de ontbindende voorwaarde is een (gewone) gemeenschap tussen M en X en Y ontstaan. Deze gemeenschap is geen ontbonden huwelijksgemeenschap, aldus de rechtbank.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 24-11-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:6228

Zaaknummer: AWB - 19 _ 1084

Rechters: J.J. Westerbaan, J.M.W. van de Sande en A.P. Vaatstra

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek om wijziging legaat afgewezen.

X is enig erfgenaam van zijn vader en executeur van zijn nalatenschap. Vader heeft aan zijn ongehuwde partner (Y) onder meer het gebruik van de inboedel gelegateerd gedurende een jaar. Na ommekomst van deze termijn vraagt X om teruggave van de inboedel. Als Y dit weigert zonder opgave van reden, schort X de (periodieke) uitkering van een geldlegaat aan Y op. Dit legaat geeft Y recht op 2.500 euro per maand tot haar overlijden, met een maximumbedrag van in totaal 500.000 euro (plus rente).

Volgens Y is de opschorting disproportioneel, omdat de inboedelgoederen louter emotionele waarde hebben. Om niet langer afhankelijk van X te hoeven zijn, verzoekt Y de verbintenis uit het legaat zodanig te wijzigen dat zij het maximumbedrag ineens ontvangt (art. 4:123 lid 1 BW).

De rechtbank wijst het verzoek af. Uit het testament blijkt duidelijk dat erflater Y slechts een maandelijkse toelage wilde geven gedurende het leven van Y. Y heeft X in het ongewisse gelaten over de reden van de weigering tot afgifte van de inboedel, terwijl Y wist dat de goederen voor X een grote emotionele waarde hadden. X's beroep op zijn opschortingsrecht (art. 6:52 BW) is daarom gerechtvaardigd. De opschorting is dan ook geen reden om de voorwaarden van het legaat te wijzigen.

Ter gelegenheid van de mondelinge behandeling heeft Y medegedeeld wat er met de goederen is gebeurd. Zo heeft Y de persoonlijke spullen, de foto's en het diploma, in een emotionele bui weggedaan en is de urn uit haar handen gevallen waarna zij de as bij elkaar heeft geveegd en heeft uitgestrooid op het terras. Omdat sindsdien duidelijk is dat het opschortingsrecht niet meer zal leiden tot teruggave van de goederen, kan X zich niet langer beroepen op het opschortingsrecht.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 01-09-2020

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2020:6756

Zaaknummer: C/03/277941 / HA RK 20-108

Rechters: W.E. Elzinga

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geen wettelijke ruimte nietigverklaring testament tijdens leven.

Het vermogen van X staat sinds 2016 onder bewind. In 2018 ontdekt de bewindvoerder door een declaratie van de notaris dat X een testament heeft opgesteld. Volgens de bewindvoerder is X daartoe niet wilsbekwaam. Een VIA-arts bevestigt dat X niet in staat is een testament te maken.

X is 96 jaar en vermogend. De bewindvoerder heeft reden te vermoeden dat de oud-buurvrouw van X hem heeft aangezet tot het testament en zij daarin als erfgenaam is benoemd. De bewindvoerder verzoekt een verklaring voor recht dat X tijdens het testeren wilsonbekwaam was en het testament nietig is. De notaris weigert de bewindvoerder inzage in het testament. De bewindvoerder acht zich bevoegd om het testament aan te tasten (art. 1:441 BW).

De rechtbank wees het verzoek af (ECLI:NL:RBDHA:2019:8184). Het hof bekrachtigt nu die afwijzende beschikking.

Het hof ziet, met de bewindvoerder, voldoende aanleiding om voorshands aan te nemen dat het opmaken van het testament onder invloed van een derde heeft plaatsgevonden. Het hof ziet, net als de rechtbank, evenwel geen wettelijke ruimte voor het afgeven van de verzochte verklaring voor recht.

Een verklaring voor recht in de zin van artikel 3:302 BW betreft een verklaring ten aanzien van de rechtsverhouding tussen een eiser en een gedaagde. Daarvan is geen sprake nu een testament een (bundeling) eenzijdige ongerichte rechtshandelingen betreft die bovendien pas werking heeft vanaf het moment dat de testateur is overleden. De verzochte verklaring voor recht is daarom naar zijn aard niet mogelijk. Voorts wijst het hof op artikel 4:43 lid 1 BW, waarin is bepaald dat een uiterste wilsbeschikking niet vatbaar is voor vernietiging op de grond dat zij door misbruik van omstandigheden tot stand is gekomen.

Het verzoek van appellante om de onderhavige procedure door te verwijzen naar een dagvaardingsprocedure, onder vermelding van de juiste te dagvaarden belanghebbende in dezen, wijst het hof af nu er op voorhand geen gedaagde partij aan te wijzen is.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 29-04-2020

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2020:948

Zaaknummer: 200.269.104/01

Rechters: P.B. Kamminga, K.M. Braun en prof. mr. dr. W. Burgerhart

Wetsartikelen: